

2019

Natuurtoets

Rho Adviseurs

Ontwikkeling Scharren 19a te Scharsterbrug

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Ontwikkeling Scharren 19a te Scharsterbrug

Gorredijk, oktober 2019

In opdracht van:

Rho Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Rho Adviseurs/ Ontwikkeling Scharren 19a te Scharsterbrug. Rapport 19163. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	7
2.3	Zoogdieren	8
2.3.1	Vleermuizen	8
2.3.2	Overige zoogdieren.....	9
2.4	Reptielen en amfibieën	10
2.5	Vissen en ongewervelden	11
2.6	Gebiedsbescherming.....	11
2.6.1	Stikstofgevoeligheid	11
2.7	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.2.1	Algemene broedvogels	13
3.2.2	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	13
3.2.3	Vleermuizen	14
3.2.4	Zorgplicht	14
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	14
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	15
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -

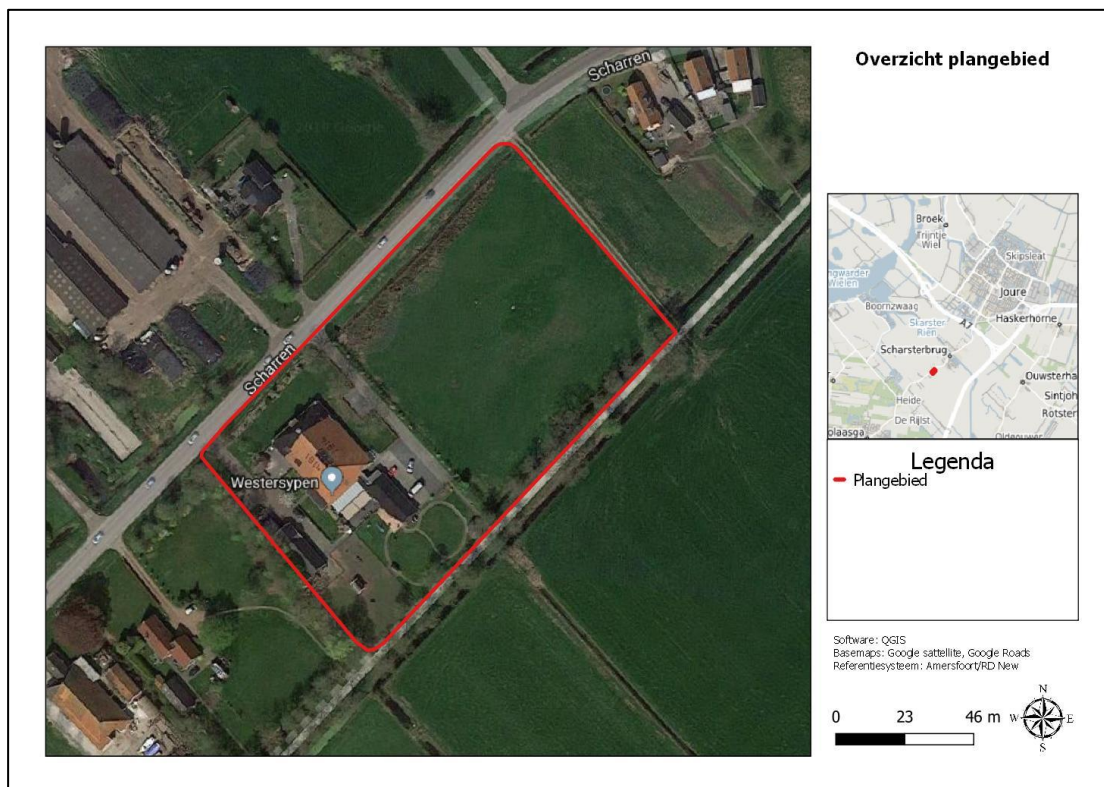
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens op het perceel Scharren 19A een bestaande bedrijfswoning inpandig te verbouwen tot wooneenheden, op de gronden ten noordoosten van de huidige inrichting een nieuwe bedrijfswoning te realiseren en een bestaande schuur en overkapping te slopen om in de plaats hiervan een nieuw dagbestedingsgebouw te realiseren.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenumen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied te Scharsterbrug (Bron: Rho Adviseurs).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op woensdag 25 september 2019 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (15C, windkracht 3, geheel bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied ligt in het agrarisch gebied tussen Scharsterbrug en Sint Nicolaasga en bestaat uit het perceel Scharren 19A waarop zich een woonzorginstelling en enkele vrijstaande schuren ten behoeve van dagbesteding bevinden. Ten noordoosten van de woonzorginstelling bevindt zich een grasveld. Aan de noord- en zuidzijde van het grasveld en aan de zuidwestzijde van de woonzorginstelling liggen enkele sloten. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarisch gebied doorkruist door sloten en de bebouwde kom van Scharsterbrug.

Het planvoornemen bestaat uit het inpandig verbouwen van de woonzorginstelling om deze volledig te benutten ten behoeve van wooneenheden, evenals het slopen van een bestaande vrijstaande schuur en overkapping aan de zuidzijde van het plangebied om hier een nieuw dagbestedingsgebouw te realiseren. Hiernaast zijn ook de bouw van een nieuwe bedrijfswoning inclusief een berging op het grasveld ten noordoosten van de woonzorginstelling en het verwijderen van de vegetatie tussen de bomen tussen het grasveld en de woonzorginstelling onderdeel van het planvoornemen. De bomen binnen het plangebied blijven hierbij onaangetast.

1.4.1 *Te slopen schuur*

Na uitvoering van de quickscan werd ons nieuwe informatie ter beschikking gesteld, namelijk dat de te slopen schuur ondertussen is gesloopt (per mail, d.d. 1-11-2019).

“Het betreft een project die los staat van het op te stellen bestemmingsplan. Deze schuur komt op dezelfde locatie als de bestaande schuur in het projectgebied. Dit betreft de schuur die aan de zuidkant van het projectgebied is gelegen. Hiervoor is inmiddels een vergunning aangevraagd en zeer recent is de schuur ook al gesloopt.”

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatie van het plangebied wordt voornamelijk gevormd door het grasveld. In het plangebied zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, grote brandnetel, paardenbloem, ooievaarsbek (spec.), ridderzuring en smalle weegbree. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: grote brandnetel, paardenbloem, ooievaarsbek (spec.) en ridderzuring.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksterneesten gebruikt door roofvogels. De bomen in het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten.

Deze zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is tevens gecontroleerd op jaarrond beschermde nestlocaties van vogels die over het algemeen in gebouwen of andere kunstmatige bouwwerken tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Door de afwezigheid van geschikte in- en uitvliegopeningen zijn de woonzorginstelling en de overkapping ongeschikt bevonden voor de kerkuil. In de vrijstaande schuur zijn wel enige geschikte in- en uitvlieg openingen aanwezig in de vorm van enkele verwijderde rijen dakpannen en dakplaten (figuur 2.2). Echter, de kerkuil staat bekend als een soort die in hogere boerenschuren, kerken, kastelen en torens broed. Doordat de schuur vrij laag is en doordat er geen braakballen zijn aangetroffen is de aanwezigheid van een verblijfplaats uitgesloten.

Hiernaast is het plangebied ook ongeschikt bevonden voor de gierzwaluw. Ook de gierzwaluw staat bekend als een soort die gebruikt maakt van hoge objecten als broedlocatie. De vrijstaande schuur en de overkapping voldoen niet aan deze eis en zijn voor deze soort ongeschikt. De woonzorginstelling voldoet wel aan deze eis. Echter, de dak- en nokpannen van deze instelling ogen nieuw en liggen strak op elkaar aangesloten. De enige geschikte openingen die gevonden zijn, zitten onder de onderste rij dakpannen van het dak van woonzorginstelling. Deze zijn echter te laag gepositioneerd. Niet in de laatste plaats broeden gierzwaluwen over het algemeen in dichter bebouwde gebieden. Hierdoor kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de gierzwaluw net als die van de kerkuil op voorhand worden uitgesloten.

Echter, aan de hand van de aangetroffen openingen tussen en onder de dakpannen van de woonzorginstelling, de vrijstaande schuur en de overkapping (figuur 2.2) is het plangebied wel geschikt bevonden als broedlocatie voor de huismus. Hiernaast zijn er onder de verwijderde dakpannen (resten van) nesten aangetroffen welke mogelijk door de huismus zijn of worden gebruikt (figuur 2.2). Tevens is er in en om het plangebied genoeg foerageergebied voor deze soort aanwezig. Op basis van de geschiktheid van het plangebied evenals de aangetroffen (resten van) nesten kan de aanwezigheid van nestlocaties van de huismus in de vrijstaande schuur, de overkapping en de woonzorginstelling niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, doordat de woonzorginstelling alleen in pandig verbouwd zal worden, kunnen negatieve effecten op eventuele jaarrond beschermde nesten van de huismus in dit gebouw op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Ruimten onder en tussen dak- en nokpannen binnen het plangebied evenals (resten van) nesten welke door de huismus gebruikt kunnen zijn/worden.

- Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de huismus binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Doordat de woonzorginstelling alleen in pandig verbouwd zal worden, kunnen negatieve effecten op eventuele jaarrond beschermde nesten van de huismus in dit gebouw echter worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen soorten als de merel en roodborst tot broeden komen in de struiken tussen het grasveld en de woonzorginstelling (figuur 2.3).

Figuur 2.3. mogelijke broedlocaties voor soorten als de merel en de roodborst binnen het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. De gebouwen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op kieren en gaten welke kunnen functioneren als verblijfplaatsen van vleermuizen. De ruimtes onder en tussen de dakpannen van de vrijstaande schuur, de overkapping en de woonzorginstelling (figuur 2.2) zijn hierbij geschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen. Hiernaast zijn er in de omgeving van het plangebied diversen waarnemingen van soorten als de laatvlieger bekend (figuur 2.4). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de vrijstaande schuur, de overkapping en de woonzorginstelling kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, doordat er in het geval van de woonzorginstelling alleen sprake is van een interne verbouwing, waarbij geen spouwmuren aangetast worden en de daklaag niet wordt aangepast, kunnen negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in de woonzorginstelling op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Waarnemingen van vleermuissoorten zoals de laatvlieger (geel) in de directe omgeving van het plangebied (rood) (bron: NDFF).

Naast de gebouwen zijn ook de bomen binnen het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van ruimtes (boomholten) welke kunnen functioneren als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Binnen het plangebied zijn echter geen boomholten aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. Het grasveld noordoostelijk binnen het plangebied kan als foerageergebied functioneren voor diverse soorten vleermuizen. Wanneer hier een nieuwe bedrijfswoning wordt gerealiseerd, kan dit potentiële foerageergebied verloren gaan of in functie achteruit gaan. Echter, de omgeving van het plangebied biedt dusdanig veel alternatieven in de vorm van vergelijkbare grasvelden dat er hier geen sprake is van een essentieel foerageergebied. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen onder de dakpannen van de vrijstaande schuur, de overkapping en de woonzorginstelling binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

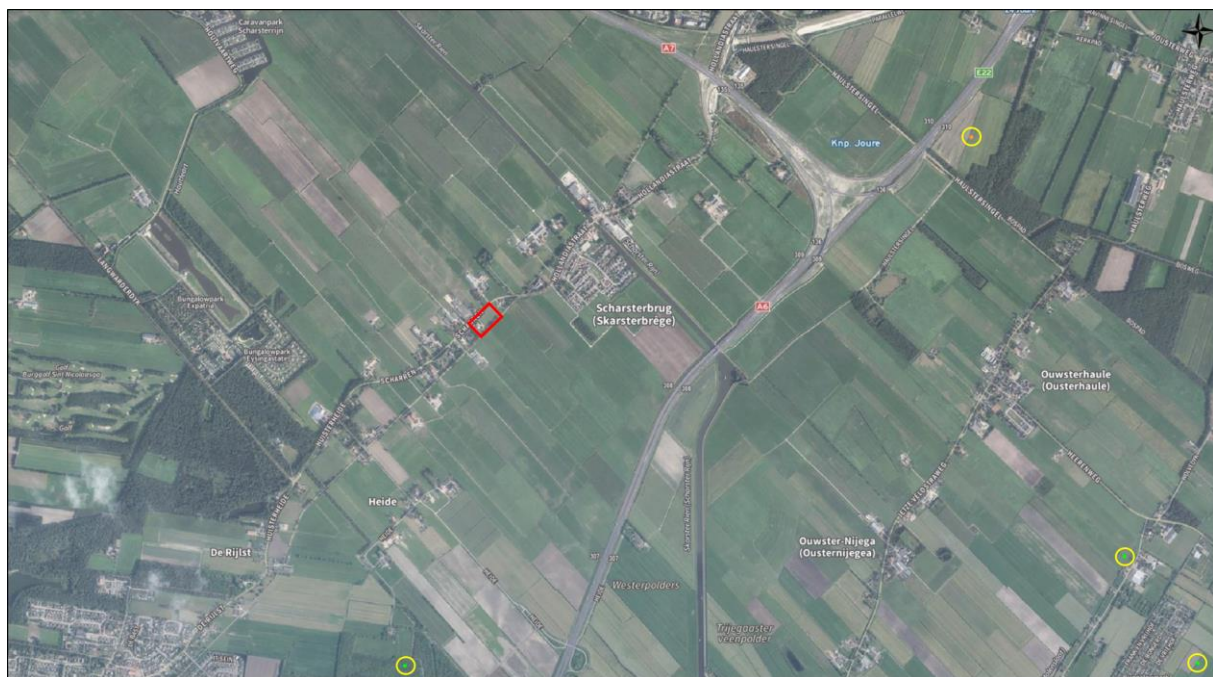
Het voorkomen van verblijfplaatsen van overige beschermde soorten zoogdieren, zoals de boommarter, steenmarter en de otter kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Binnen het plangebied kunnen wel lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdiersoorten voorkomen, zoals de veldmuis.

Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Fryslân, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid enkele lichter beschermde zoogdiersoorten zoals de veldmuis voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde soorten reptielen en amfibieën. Hierbij kan het voorkomen van beschermde soorten reptielen op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Uit de omgeving van het plangebied zijn wel enkele waarnemingen bekend van de rugstreeppad (figuur 2.5). De sloten langs het plangebied zijn ongeschikt bevonden als voortplantingswater voor de rugstreeppad doordat deze te diep zijn. Tevens is in en om het plangebied geen optimaal overwinteringshabitat aanwezig. Vanwege de grote afstand tussen het bekende leefgebied van deze soort en het plangebied en de aanwezigheid van optimaal overwinteringshabitat in omgeving van het leefgebied, is het niet aannemelijk dat in het plangebied overwinterd wordt. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Voor andere, meer algemene, (vrijgestelde) soorten die in het plangebied aangetroffen kunnen worden, zoals de gewone pad, geldt de zorgplicht (Bijlage I).

Figuur 2.5. Waarnemingen van de rugstreeppad (geel) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: NDFF).

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen en amfibieën binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor, zoals de gewone pad. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen en ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de overige diergroepen kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in en buiten het plangebied, is het uitgesloten dat er in het plangebied beschermde vissen of libellen(larven) voorkomen. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten. Voor andere, meer algemene, (vrijgestelde) soorten die in het plangebied aangetroffen kunnen worden geldt de zorgplicht (Bijlage I).

- Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de overige diergroepen kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN of Natura2000 en is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied (bronnen: Kaart Verordening Romte Fryslân & Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân)

2.6.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 5,8 km afstand van het Natura2000 gebied Sneekermeeergebied, op circa 6,4 km afstand van het Natura2000 gebied Witte & Zwarte Brekken, op circa 9,3 km afstand van het Natura2000 gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen & omgeving, op circa 9,4 km afstand van het Natura2000 gebied Rottige Meenthe & Brandemeer en op circa 10 km afstand van het Natura2000 gebied Deelen. (figuur 2.5). Echter, vanwege de aard van de werkzaamheden (interne verbouwing woonzorginstelling, sloop schuur en overkapping en bouw bedrijfswoning) verwachten wij geen significant negatieve effecten van extra stikstofuitstoot op (stikstof)gevoelige soorten en habitattypen zoals de kemphaan, de grutto, overgangs- en trilvenen, vochtige heide en de roerdomp, waar deze gebieden respectievelijk voor zijn aangewezen (bron: Synbiosis). De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen.

Figuur 2.5. De natura2000 gebieden Oudegaasterbrekken, Witte & Zwarte Brekken, Sneekermeergebied, Deelen en Rottige Meenthe & Brandemeer in de omgeving van het plangebied (bron: Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân).

- Voor wat betreft het plangebied is er geen sprake van gebiedsbescherming.
- Als gevolg van de werkzaamheden verwachten wij geen negatieve effecten op de dichtstbijzijnde natura2000 gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot.

2.7 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- of herplantingsplicht. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden geen bomen gekapt. Derhalve is er geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Compensatie voor reeds gesloopte schuur.
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Compensatie voor reeds gesloopte schuur.
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Zodoende wordt ook verstoring van huismussen die eventueel in het gebouw van de woonzorginstelling broeden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten (zoals de huismus) echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van het plangebied waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt.

3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de huismus in de vrijstaande schuur en de overkapping kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, doordat de schuur reeds is gesloopt (zie paragraaf 1.4.1), is niet meer vast te stellen of er eventueel nestplaatsen aanwezig waren. Wij adviseren daarom om in de nieuwe situatie deze eventueel aanwezige nestplaatsen te compenseren, door het plaatsen van diverse voorzieningen zoals vogelvides. Op deze manier compenseert men, weliswaar achteraf, alsnog binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving.

3.2.3 Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de vrijstaande schuur en de overkapping kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, doordat de schuur reeds is gesloopt (zie paragraaf 1.4.1), is niet meer vast te stellen of er eventueel verblijfplaatsen aanwezig waren. Wij adviseren daarom om in de nieuwe situatie deze eventueel aanwezige verblijfplaatsen te compenseren, door het realiseren van diverse voorzieningen zoals ruimte onder dakpannen en vleermuiskasten. Op deze manier compenseert men, weliswaar achteraf, alsnog binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving.

3.2.4 Zorgplicht

Er kunnen enkele meer algemene soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv huisspitsmuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uit laten voeren.
- **Huismus:** Compensatie nestplaatsen.
- **Vleermuizen:** Compensatie verblijfplaatsen
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Kennisdocument rugstreeppad

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreeppad-1.o.pdf>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/default.aspx?main=natura2000>

Geoportaal Provincie Drenthe

https://geo.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=ehs&bgLayer=openbasiskaart.nl&catalogNodes=1,26,28,29&layers=GBI_AOV18_WEIDEVOGELS_V,GBI_POV18_GANZENRUSTGEB_V&X=532920.00&Y=255260.00&zoom=7

Kaart Verordening Romte Fryslân

<https://fryslan.gemeentedocumenten.nl/www.fryslan.frl/3555/verordening-romte-fryslan-werkwijze-ro/files/2014%20ok07-weidevogels.pdf>

Mapviewer Provincie Groningen

<https://groningen.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx>

Geoservices Provincie Groningen

<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?url=https%3A%2F%2Fgeoservices.provincieg groningen.nl%2Fserver%2Frest%2Fservices%2FLandelijkGebied%2FEcologieFloraFauna%2FMapServer&source=sd>

Natura2000 gebieden Nederland

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/GoogleMapsZoek2.aspx>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een Natura 2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.